

návrat a dále v rozkazu na odstranění z veřejných míst pomníků, obrazů atd., upomínajících na doby monarchie.

16. Jinou zajímavou okolností zákona na ochranu republiky je zostření trestu na zneužití tisku ve směru, proti němuž zákon na ochranu republiky byl vydán, a dále možnost zastavit list, byl-li několikrát pro takové útoky trestán. Druhou podobnou zvláštností je zrušení působnosti porot na tyto delikty proti republice, ať byly spáchány jakýmkoliv způsobem, a nahrazení jich zvláštním státním soudem. Kdysi svoboda tisku a poroty považovány za jednu z nejbezpečnějších záštít práv občanských proti moci vládní, nyní v demokracii, když lid sám sobě vládne pomocí svých zástupců, odstraňují se tyto ochrany jako buď zbytečné nebo snad i škodlivé. Poznalo se totiž, že to, co bylo kdysi výhodné pro lid, když nebyl zdrojem státní moci, nýbrž pouze objektem jejím, na němž uskutečňovaly se různé snahy panovníků, a co tyto snahy omezovalo v jejich čisté libovůli, stalo se převratem mocenských poměrů domněle bezpředmětným nebo zůstalo i v novém ústrojí rozkladným prvkem.

17. Přehlédneme-li celý vylíčený vývoj, vidíme, že idee trestního zákona vždy pokulhávaly za ideami ústavního zřízení. Avšak i toto opozdívání nebylo všude stejné. Nejmenší jevílo se u ochrany přímo ústavních institucí, poněvadž zde nedostatečná ochrana nejdříve padala do očí a zároveň měla zabarvení politické. Jinde, kde vůdčí idea zákonů nebila tak do očí, zůstaly dlouho nezměněny, třebaš úplně v odporu s duchem zákonů novějších, hlavně ústavních.

Z P R Á V Y.

Senát. O osudu senátu jest tedy rozhodnuto — bude rozpuštěn současně s poslaneckou sněmovnou. Uvažujeme-li o tomto faktu, naskytá se nám několik otázek. Předně ovšem: Jest předčasné rozpuštění senátu ve shodě s ústavou? Odpověď na to jest snadná: Jest, neboť § 31, odst. 1, stanoví zcela přesně, že prezident republiky má právo rozpouštět sněmovny. Tážeme-li se však, zda to odpovídá i tendenci ústavy, není odpověď již tak snadná. Obě sněmovny mají složení v podstatě stejné, takže nejvýznačnějším rozdílem jest vlastně, že podle ústavy volební období senátu jest osmileté, poslanecké sněmovny však šestileté. Ústava na to tedy pomýšlela, že volby do senátu budou jindy než do poslanecké sněmovny, takže bude moci nastat šestileté. Ústava na to tedy pomýšlela, že volby do senátu budou dílné složení. Tomu však má býti nyní zabráněno. Ústava, umožňujíc rozpuštění senátu, chtěla zajisté poskytnouti prezidentu republiky, resp. vládě prostředek, aby rázem odstraněn byl konflikt vzniklý buď mezi oběma sněmovnami, nebo mezi senátem a vládou. Nic takového se však nyní nestalo. Posuzu-

jeme-li klidně to, co se nyní v Národním shromáždění děje, a srovnáme to s poměry v jiných státech s delší parlamentární historií, dojdeme prostě k tomu důsledku, že nestalo se nyní celkem nic vážného, nýbrž že poslanecká sněmovna trpí nemocí, která stihá každý zákonodárný sbor ke konci volebního období a která se nazývá předvolební nervosa. Nemoc ta provázena jest vždy těmi zjevy, které se nyní objevují i u nás: Vše posuzuje se z hlediska nastávajících voleb, řízení parlamentních prací vymyká se znenáhla z rukou vlády, je-li vláda složená z několika stran, objevují se tendence odstředivé, protože každá strana chce si opatřiti působivé volební heslo. Je-li to pochopitelné v poslanecké sněmovně, není tomu tak u senátu, a dojde-li nyní i k rozpuštění senátu, pak jest to jen přirozeným důsledkem naší parlamentární praxe, za které byl senát pokládán za pouhou dependenci poslanecké sněmovny, a od něhož se očekávalo, že bude prostě schvalovati to, na čem poslanecká sněmovna se usnesla, čemuž též senát až na nečetné a nepříliš významné výjimky dostál. — Nyní dostává tedy senát odměnu za svou slabost, za to, že mnohdy, ač si byl vědom, že usnesení poslanecké sněmovny jest nesprávné neb neúčelné, přece je schválil a to i tehdy, když z průtahu nehrozilo žádné nebezpečí. Bude rozpuštěn, aby na příště při odchýlném složení od poslanecké sněmovny nevzpružil se snad k intensivnější práci a nechtěl účinněji využiti svých ústavních práv. Čeho tedy při rozpuštění senátu jest litovati, jest to ta okolnost, že není to žádná velká myšlenka, která k tomuto kroku vede, nýbrž pouhá snaha, aby senát nestal se nepříjemným kontrolorem prací poslanecké sněmovny, používaje plně svých práv. je.

Nový prezident nejvyššího správního soudu. Po smrti vynikajícího zakladatele a budovatele československého nejvyššího správního soudu dra Ferdinanda Pantůčka postaven byl v čelo tohoto tribunálu dosavadní II. prezident docent dr. Emil Hácha. Hácha jest význačná osobnost v právnickém světě českém. Narodil se r. 1872 v Trhových Svinech, svoji praxi právníkou započal jako advokátní koncipient, později byl ve službách zemského výboru českého. R. 1916 byl povolán k nejvyššímu správnímu dvoru soudnímu do Vídně, po převratu se vrátil do Prahy jako senátní prezident československého nejv. správního soudu. Roku 1920 habilitoval se na pražské právnické fakultě pro obor srovnávacího práva správního. Zde vynikl zejména na základě svojí pronikavé a u nás ojedinělé znalosti právních poměrů cizích států, hlavně anglických. — Hácha je tedy významnou osobností právě tím, že v sobě spojuje právního praktika i theoretika, nejvyšší stolicí soudní s katedrou universitní a tím i výhody obou: prohloubenost theoretickou a ovládnutí potřeb praxe. A jako může býti nejvyšší správní soud hrdý na to, že v jeho čele stojí člen učitelského sboru Almase Matris, tak i ona může se honositi tím, že z její katedry přednáší prezident jedné z obou nejvyšších stolic aplikace práva. — Právníctvo československé uvítalo zajisté jmenování presidenta Háchy velmi sympaticky. —n—

Hugo Grotius (1625—1925). Ter. Maura známý verš o knihách a jejich osudech (»Habent sua fata libelli«) nemůže naléztí snad vhodnější ilustrace nad knihu, jejížhož třístoletého výročí vzpomíná letos celý kulturní svět a v prvé řadě věda práva mezinárodního. Je to spis Holanďana Hugona Grotia (Huig de Groot) »De iure belli ac pacis libri tres«, jenž vyšel r. 1625 (s věnováním Ludvíku XIII.,